

**Жасөспірімдердің
аутодеструктивті
мінез-құлық
түрлері.**

***Мінез –құлық әркімнің кейпін
көрсететін –айна.***

И.Гете

***Берік тәртіп ұстанбаған адам –әрқандай
да мінезден құралақан адам.***

Н.Шамфор

***Жақсы мінез бүкіл өміріңнің сарқылмас
байлығы.***

У. Гәзлит

Ст.Холлдың, Э.Шпрангердің айтқан тұжырымдарын бойынша, жасөспірімдердің даму деңгейі үш түрге бөлінеді:

Күрделі өзгеру - дағдарыстық уақытпен сипатталады.

Өте баяу, ақырын, жайбасар тұлға.

Жасөспірім белсенді және саналы түрде өзін тәрбиелейді, өзін-өзі қалыптастырады.

Жалпы, жасөспірімнің күйзеліске душар болып жүргенің мынандай әрекеттерден де анық аңғаруға болады:

Баланың мінез-құлқы өзгереді, тұйық бола бастайды, әңгімеден қашады, өте енжар, селқостық байқалады.

Мектепке бармаудың барлық амал-шарасын ойлап табады: «басым, ішім ауырып тұр, құсқым келеді» деген сияқты сылтауларды көбейеді.

Мектепте болған жағдайлардан бас тартады, сабаққа барғысы келмей, әдейі ұйықтап қалады.

Әдеттегіден гөрі ақшаны жиі сұрай бастайды, сылтауы көбейеді, тіпті ата-анасының қалтасына түседі. Демек, ол қаржыны мектепте «мазасын алып жатқандарға» тасиды.

Кейбіреулері тіпті тұйықталып кетеді, ешкіммен сөйлеспейді, ал екіншілері өте ашуланшақ бола бастайды.

Оқу үлгерімі нашарлайды, зейінсіз болады.

Жеке тұлғаға ықпалы ету бойынша:
физикалық, психикалық, әлеуметтік, діни;

Құрылымдық мінездемелер:

Деңгейлі көрсеткіштер:
идеаторлық, аффективті, сыртқы
тәртіптік;

Н.В.Агазаде
аутодеструктивті әрекеттерді бұл
топтастырады:

Орындау әдісі бойынша: тікелей,
ұлғаймалы,
жанама түрдегі, трансгрессивті

**А.А. Султанов жасөспірімдерде
аутодеструктивті мінез-құлықтың себебін
зерттеуде факторлардың
үш негізгі тобын көрсетті:**

жасөспірімнің әлеуметтік
ортадағы орны, оның
жасерекшелігіне сай келмейтін
әлеуметтенудің бұзылуына
байланысты
дезбейімделушілігі;

адами құндылықтардың
жүйесіне қарсылығынан
туындаған отбасымен
жанжалдасу;

ішімдікке, нашақорлыққа бейімделу, яғни өзін-
өзі күйрету үшін бастау алатын жол және оның
қарқынды дамуының алғышарттары

А.Е.Личконың
пікірінше,
аутодеструктивті
әрекеттерге
мынандай
факторлар
жетелейді:

1

сүйікті адамнан
айырылу;

2

жалықтыру күйі;

3

өзінің адамгершілік
құндылығын кеміту
сезімі;

4

есірткі, гипногендік
психотропты
дәрілер;

5

өз-өзіне қол
жұмсаған адаммен
өзін теңеу;

6

түрлі себептерден қайғыру
мен орынсыз ызалану,
күйзелу, қорқыныш сезімдері
және т.б.

Аутодеструктивті мінез-құлық түрлері:

**Н а з а р л а р ы ң ы з ғ а
рахмет!**

